

Waterhuishoudingsplan en Waterbeheerplannen Noord-Brabant 2009

**Advies over de reikwijdte en het detailniveau
van het milieueffectrapport**

22 februari 2008 / rapportnummer 2041-34

1. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

De provincie Noord-Brabant gaat het waterhuishoudingsplan (WHP) vernieuwen. De Brabantse waterschappen Aa en Maas, De Dommel en Brabantse Delta¹ gaan daarnaast hun waterbeheerplannen (WBP's) actualiseren. Deze plannen moeten invulling geven aan Europees en Rijksbeleid zoals de Kader Richtlijn Water (KRW) en het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW). Deze kaders zijn gericht op het bereiken van een goede chemische en ecologische toestand voor het oppervlaktewater en een goede chemische en kwantitatieve toestand van het grondwater. Verder zijn de plannen gericht op het in orde houden van het watersysteem qua veiligheid en wateroverlast, op aanpak van watertekorten en het terugdringen van verdroging en verzilting.

Omdat de genoemde plannen wettelijk verplicht zijn en omdat ze een kader (kunnen) vormen voor toekomstige milieueffectrapportage (m.e.r.)-plichtige besluiten wordt voor de vaststelling van de waterplannen de plan-m.e.r.-procedure gevolgd.² De plicht voor plan-m.e.r. kan tevens voortkomen uit het feit dat de plannen mogelijk significante invloed kunnen hebben op Natura-2000 gebieden. Provinciale Staten van Noord-Brabant (coördinerend) en de Algemene Besturen van de drie genoemde waterschappen zijn het bevoegd gezag in deze procedure.

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER). Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als het MER niet voldoende informatie biedt over onderstaande punten:

- Een integrale “watervisie”, Brabant-breed met eventueel regiospecifieke uitwerking, waarin de waterdoelen zijn gebundeld en de koers is opgenomen hoe die doelen te bereiken. In de watervisie spelen Natura 2000-gebieden een belangrijke rol, in het bijzonder de sense of urgency gebieden.
- Een beoordelingskader dat helder maakt of de maatregelen c.q. besluiten en het hiermee te realiseren doelbereik passen binnen de visie en inzicht geeft in eventuele andere milieueffecten.
- Een goede en publieksvriendelijke samenvatting, voorzien van overzichtelijk en ‘leesbaar’ kaartmateriaal, om het MER toegankelijk te maken voor besluitvormers en insprekers.

¹ Het beheergebied van waterschap Rivierenland ligt slechts voor een klein deel in de provincie Noord-Brabant. Om die reden wordt het WBP van waterschap Rivierenland niet meegenomen in het plan-m.e.r. voor Noord-Brabant. Het Brabantse deel van het beheergebied van Rivierenland maakt wel onderdeel uit van het WHP en de plan-m.e.r.-onderdelen over het WHP.

² Zie bijlage 1 voor meer project- en proceduregegevens.

2. AFSTEMMING WATERPLANNEN EN ANDERE KADERS

2.1 Rol van de plan-m.e.r.-procedure

Het WHP en de WBP's hangen sterk samen met andere plannen op rijks- en regionaal niveau, die deels al zijn vastgesteld en deels nog vastgesteld moeten worden. Dit vraagt een goede afstemming tussen de verschillende plannen en planprocessen. De plan-m.e.r.-procedure kan daarbij naar het oordeel van de Commissie een belangrijke rol spelen.

Uit de verschillende relevante kaders (zie § 2.2) volgen doelen, opgaven en maatregelen, die de bouwstenen voor (de verschillende thema's in) het WHP en WBP's vormen. De plan-m.e.r.-procedure kan gebruikt worden om de verschillende doelen en opgaven met elkaar te verbinden tot een integrale visie (zie § 3.1). Deze integrale benadering kan vervolgens de basis zijn voor de ontwikkeling van (integrale) alternatieven (zie § 3.2) voor oplossingen die in het WHP en de WBP's vastgelegd worden en voor het beoordelingskader voor de (milieu)effecten.

2.2 Gerelateerde wettelijke en beleidskaders

De meest relevante kaders voor de plan-m.e.r.-procedure zijn:

1. Kaderrichtlijnwater (KRW), Decernementnota 2006 en het daaruit volgende Stroomgebiedbeheerplan Maas en voor beperkte delen van de Provincie Noord-Brabant ook de Stroomgebiedbeheerplannen Rijndelta en Schelde (ontwerp op te stellen in 2008), alsmede de speciale aandacht voor 'beschermde gebieden'³);
2. Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW, 2003), dat ondermeer taakstellende afspraken bevat ten aanzien van veiligheid en wateroverlast;
3. Vierde Nota Waterhuishouding, het Kabinetsstandpunt "Anders omgaan met water" en het op te stellen nieuwe Nationale Waterplan (ontwerp op te stellen in 2008);
4. Natura 2000 en de daartoe op te stellen beheerplannen (waarvoor ook m.e.r.'s gevolgd zullen worden);
5. Nota Waterveiligheid in de 21^e eeuw (op te stellen in 2008);
6. Uitvoeringsprogramma diffuse bronnen waterverontreiniging (2007);
7. Streekplan Noord-Brabant (2002) inclusief herzieningen en het daaruit volgende gebiedsbeleid, en de in voorbereiding zijnde Structuurvisie.

In § 2.2 van de notitie reikwijdte en detailniveau wordt gesteld dat het plan-MER alleen gaat over zaken waarvoor nieuwe besluitvorming voor komt te liggen. Naar de mening van de Commissie is dit een te enge opvatting. In het algemeen geldt dat de reikwijdte van een plan-MER niet zonder meer kan worden beperkt tot die besluiten van het WHP en de WBP's die nieuw zijn t.o.v. het huidig geldende beleid.

Breng in beeld voor welke onderwerpen besloten is tot continuering van het huidige beleid dan wel tot koerswijziging en motiveer dat. Breng ook die onderwerpen in beeld waar continuering van het huidige beleid vanuit milieugronden minder voor de hand had gelegen. Indirect staat dit ook in de notitie reikwijdte en detailniveau (blz. 14/15), namelijk in de context van de referentiesituatie. De Commissie adviseert om niet alleen vanuit dat perspectief naar het huidig beleid te kijken, maar ook vanuit het perspectief of dat huidige

³ Dat zijn Natura-2000 gebieden, zwemwateren en grond- en oppervlaktewateren met onttrekking ten behoeve van menselijke consumptie.

beleid wel of niet voldoet. Een voorbeeld in deze is hoe in kader van grondwaterbeleid wordt omgegaan met de drink- en industriewatervoorziening. Keuzes die dan voorliggen zijn dan ondermeer: wel/geen gebruik van diep grondwater, minder duurzame en/of kwetsbare grondwaterwinningen vervangen met middeldiepe grondwaterwinningen of ontwikkeling van oppervlaktewaterwinning (bijvoorbeeld Project Infiltratie Maaskant).

Dit hoeft dan niet acuut te leiden tot een complete koerswijziging in de nu op te stellen plannen, maar kan bijvoorbeeld ook aanleiding geven tot uitvoering van nader onderzoek in de planperiode van de nieuwe plannen.

2.2.1 Kaderrichtlijn Water en Stroomgebiedbeheerplan

Uit de KRW vloeit voort dat in 2009 per stroomgebied een Stroomgebiedbeheerplan (SGBP) moet zijn vastgesteld, waarin staat aangegeven wat de huidige toestand van de aangewezen grond- en oppervlaktewateren (KRW-waterlichamen) is en welke maatregelen worden genomen om de doelen (kwaliteit (chemisch en ecologisch) en kwantiteit) in 2015 of onder voorwaarden en beargumenteerd later – en uiterlijk in 2027 – te halen. De provincie en de waterschappen leveren voor het SGBP Maas, Rijndelta en Schelde de regionale KRW-uitwerking van doelen en maatregelen in Noord-Brabant. Zoals in de notitie reikwijdte en detailniveau aangegeven zal het onderhavige planproces afgestemd moeten worden op het planproces voor dit SGBP. Geef in het MER inzicht in deze afstemming.

Voor de KRW-uitwerking van doelen en maatregelen wordt gebruik gemaakt van participatieve gebiedsprocessen. Met het resultaat van deze processen wordt “bottom-up” invulling gegeven aan het WHP en de WBP's en daarmee ook het totale SGBP (van Maas, Schelde en Rijndelta). Geef in het MER inzicht in het gevolgde gebiedsproces, welke beleidskaders daar actief in zijn meegenomen en geef aan tot welke keuzes of keuzemogelijkheden die relevant kunnen zijn voor het WHP en/of de WBP's dit proces heeft geleid of nog kan leiden.

Geef daarbij ook aan in hoeverre in de gebiedsprocessen afstemming heeft plaatsgevonden op het gebiedsoverschrijdend niveau ten aanzien van eventuele afwenteling van effecten. Geef tevens aan op welke wijze met de voorgenomen uitwerking voor grond- en oppervlaktewaterlichamen ook andere water- en milieupgaven worden gerealiseerd of eventueel veroorzaakt, dan alleen de KRW-opgave (bijvoorbeeld WB21: tegengaan wateroverlast). Geef aan welke keuzes hierbij zijn gemaakt en nog te maken zijn. Ingeval daar in de gebiedsprocessen nog geen invulling aan is gegeven, biedt het plan-MER daartoe de gelegenheid.

In de zogenaamde “ex-ante evaluatie KRW” (voorheen de Maatschappelijke Kosten Baten Analyse) worden de effecten van de - voorlopige - gezamenlijke maatregelenpakketten van regionale overheden en rijk (ministeries VROM, LNV en VenW) beoordeeld. Het verdient aanbeveling de resultaten hiervan bij het opstellen van het plan-MER te betrekken, omdat deze bouwstenen kunnen leveren voor de effectverkenning in het MER.

Gezien het gebruik en de huidige waterkwaliteit van de waterlichamen in Nederland, zal veelvuldig gebruik moeten worden gemaakt van de uitzonderingsmogelijkheden van artikel 4, derde, vierde en vijfde lid KRW. Dit houdt in dat veel beleidskeuzes goed in zowel het SGBP als de regionale plannen gemotiveerd moeten worden. Hierbij moet met name worden gedacht aan de motivering van de aanwijzing van sterk veranderde en kunstmatige waterli-

chamen, het beroep op fasering van doelen in de tijd, en een beroep op het verlagen van doelen.

In andere dossiers (Luchtkwaliteitsrichtlijn, Habitatrictlijn) is gebleken dat met name motiveringseisen en onderzoeksverplichtingen de rechter aanleiding geven tot vernietiging van besluiten en niet zozeer de inhoud van het besluit zelf. De Commissie wijst om die reden op het belang van het opstellen van een Waterhuishoudingsplan en waterbeheerplannen die volledig voldoen aan de eisen van de KRW en waarin de doorwerking naar de vergunningenpraktijk duidelijk wordt aangewezen.

2.2.2 Nationaal Bestuursakkoord Water

Het NBW heeft als doel het in 2015 op orde hebben en vervolgens op orde houden van het watersysteem. Het NBW bevat onder andere taakstellende afspraken ten aanzien van veiligheid en wateroverlast. Geef in het MER aan hoe de relevante taakstellingen zijn geïntegreerd in de doelstellingen van het WHP en de WBP's en welke afwegingen zijn gehanteerd ten aanzien van wartertekorten, verdroging, verzilting, water(bodem)kwaliteit, sanering waterbodems en ecologie.

2.2.3 Nationaal Waterplan

Op rijksniveau wordt een overkoepelend Nationaal Waterplan opgesteld, als opvolger van de 4^e nota Waterhuishouding. Geef in het MER aan welke relatie het WHP en de WBP's hebben met en op welke wijze afstemming plaatsvindt met het planproces voor het Nationaal Waterplan.

2.2.4 Natura 2000

In de notitie reikwijdte en detailniveau wordt Natura 2000 met name gepositioneerd vanuit de benadering dat het waterbeheer invloed kan hebben op Natura 2000-gebieden en niet andersom. Vanuit de eis 'gunstige staat van instandhouding' van Natura 2000-gebieden kunnen echter vergaande maatregelen voortvloeiën ten aanzien van waterkwaliteit of waterbeheer, die van grote invloed kunnen zijn op de omgeving. Dit geldt met name voor gebieden die de status "sense of urgency met betrekking tot watercondities" hebben gekregen.⁴ In de planperiode van de plannen (WHP en WBP-en) dienen de watercondities in deze gebieden zodanig te verbeteren dat de ecologische vereisten voor soorten en habitattypen vanuit het water op orde zijn gebracht.

Beschrijf in het MER de Natura 2000-gebieden⁵ die van invloed zijn op danwel beïnvloed kunnen worden door de vast te stellen waterplannen. Besteed specifiek aandacht aan de "sense of urgency-gebieden". Geef in het MER aan:

- welke watervereisten (grondwater/oppervlaktewater, kwaliteit/kwantiteit) per Natura 2000-gebied van belang zijn om instandhoudings- en/of ontwikkeldoelen te realiseren;
- of binnen de bestaande kaders en reeds genomen besluiten aan de watervereisten voor sense of urgency-gebieden voldaan kan worden;

⁴ Dit wil zeggen dat de instandhoudingsdoelstellingen voor één of meerdere habitats of soorten dermate bedreigd worden dat gevreesd wordt voor het voortbestaan van het habitat of de soort. De aanleiding kan liggen in ontoereikende watercondities (kwaliteit of kwantiteit van zowel grond- als oppervlaktewater). Voor de sense of urgency gebieden dienen vóór 2015 afdoende maatregelen te worden genomen.

⁵ Geef van de Natura 2000-gebieden de namen en begrenzing (op kaart), de kwalificerende soorten en/of habitats, de instandhoudingsdoelstellingen en de staat van instandhouding.

- welke bandbreedte voor oplossingen in het kader van de waterplannen of uitwerkingen daarvan ontstaat op basis van de watervereisten;
- op welke termijn de waterkwaliteit van de overige relevante Natura 2000-gebieden wordt aangepakt en in hoeverre de bestaande kaders en genomen besluiten hiervoor beperkend zijn.

2.2.5 Nota Waterveiligheid in de 21^e eeuw

In 2008 verschijnt de Nota Waterveiligheid 21^e eeuw (WV21). Het nationale beleid inzake hoogwaterbescherming en primaire keringen wordt geactualiseerd op basis van een nieuwe visie op waterveiligheid (preventie met risicobenadering) én aandacht voor rampenbeheersing (overstroming). Vanuit deze gedachte is mede invulling te geven aan de integrale benadering voor de waterplannen in Noord-Brabant. Met het resultaat is vanuit de provincie mogelijk input te leveren voor de Nota Waterveiligheid in de 21^e eeuw.

2.2.6 Uitvoeringsprogramma diffuse bronnen waterverontreiniging

Met het Uitvoeringsprogramma Diffuse Bronnen Waterverontreiniging (2007) maakt de minister van VROM duidelijk wat Nederland de komende jaren wil gaan doen aan een groot aantal probleemstoffen op het gebied van waterverontreiniging. Het programma laat zien dat wat nationaal en in Europees kader wordt c.q. dient te worden opgepakt. Geef in het plan-MER aan welke aanpak van diffuse bronnen op regionaal niveau in het WHP en de WBP's wordt gevolgd, wat eventuele keuzes hierin zijn en hoe afstemming heeft plaatsgevonden met het Uitvoeringsprogramma Diffuse Bronnen Waterverontreiniging.

2.2.7 Streekplan, Structuurvisie en gebiedsbeleid

In 2002 is het Streekplan Noord-Brabant vastgesteld; sindsdien zijn er nog een aantal herzieningen doorgevoerd en inmiddels is de interim Structuurvisie als vervanger van het Streekplan ver in de voorbereiding. Geef in het MER aan in hoeverre ontwikkelingen en trends die in het kader van hiervan zijn geïdentificeerd doorwerken in het WHP en de WBP's.

Reconstructie- en gebiedsplannen worden volgens de notitie reikwijdte en detailniveau (§ 2.2.2) beschouwd als autonome ontwikkeling. Geef in het MER aan of en in hoeverre deze plannen gunstig zijn dan wel beperkingen opleggen t.a.v. doelen en /of maatregelen in WHP en WBP's.

2.3 Procedure en te nemen (vervolg)besluiten

De m.e.r.-procedure is gekoppeld aan het planproces voor het WHP en de WBP's en heeft – zoals eerder genoemd – relatie met andere planprocessen. Het WHP en de WBP's vormen het strategische kader voor verdere uitwerking in onder andere de provinciale milieuverordening, bestemmingsplannen en vergunningen. Mogelijk worden bij de vaststelling van de bestemmingsplannen of voor vergunningverlening ook (besluit)m.e.r.-procedures gevolgd. Deze m.e.r.-procedures gaan dan over de milieueffecten en alternatieven bij de concrete invulling van de planonderdelen.

Geef in het plan-MER aan tot welke vervolgpcedures en vervolgbesluiten de vaststelling van het WHP en de WBP's zullen of kunnen leiden. Geef daarbij

aan wie de initiatiefnemers zijn en welke instantie(s) het bevoegd gezag is/zijn.

Geef indien nodig aan bij welke vervolgpcedures/-besluiten afstemming nodig is met overheden buiten het plangebied.

3. VISIEVORMING EN ALTERNATIEVENONTWIKKELING

3.1 Integrale visie waterhuishouding en -beheer

De Commissie adviseert om vanuit de verschillende kaders, inclusief de eventuele bestending van beleidskeuzes in de huidige WHP/WBP's (zie § 2.2) te komen tot een integrale "watervisie" voor het gehele beheergebied en waar nodig per deelgebied.

Omdat in de gebiedsprocessen de afwegingen en keuzes vooral op (deel)gebiedsniveau zijn gemaakt, biedt een daarboven overstijgende watervisie een goede gelegenheid om naar een afstemming op een hoger planniveau te komen. Bovendien kunnen met deze visie keuzes en uitgangspunten zoals gehanteerd tijdens het gebiedsproces worden geëvalueerd op hun gebiedsoverstijgende milieu-interacties en -effecten. Door dit inzichtelijk te maken worden besluitvorming en kansen op langere termijn niet geblokkeerd en kunnen randvoorwaarden voor toekomstige planuitwerkingen worden vastgelegd.

Centraal in de visie staat **hoe** de verschillende wateropgaven voor Noord-Brabant op te lossen. Die visie op het oplossen van de opgave zou logischerwijs moeten leiden tot een keuze voor doelen (WHP) en vervolgens een keuze voor maatregelen (WHP en WBP's). In die visie zou ook moeten zitten waarom voor het ene thema de al ingeslagen beleidskoers wordt aangehouden en voor een ander thema een koerswijziging wordt ingezet.

Voorkeur verdient een Brabantbrede visie, met een regiospecifieke uitwerking, indien de geografische situatie daar aanleiding toe geeft (denk bijvoorbeeld aan het Peelgebied, de Brabantse Wal en de Biesbosch). Gelet op de parallelle ligging van relatief uniforme stroomgebieden, gekoppeld aan het bekenstelsel, is een regiospecifieke uitwerking naar verwachting voor het grootste gedeelte van de provincie niet noodzakelijk.

De Commissie adviseert om in de visie in ieder geval de belangrijkste (beleids)thema's op het gebied van (grond)waterkwaliteit- en kwantiteit en de onderlinge relaties te benoemen en de onderzoeksopgave voor de komende planperiode vast te stellen (zie § 2.2).

Hiervoor kan naar verwachting veelal gebruik gemaakt worden van bestaande documenten; bijvoorbeeld gebruikmakend van elementen uit het streekplan, waaronder de vijf leidende principes voor het provinciaal ruimtelijk beleid⁶.

⁶ De onderscheiden principes zijn: meer aandacht voor de onderste lagen, zuinig ruimtegebruik, concentratie van verstedelijking, zonering van het buitengebied, grensoverschrijdend denken en handelen.

3.2 Alternatievenontwikkeling

De Commissie adviseert om alternatieven te ontwikkelen vanuit de volgende invalshoeken:

1. vanuit de visie;
2. vanuit de beleidsthema's.

Vanuit de visie

De visie beschrijft één van de manieren om de wateropgaven in Noord-Brabant op te lossen. Vanuit de visie kunnen alternatieven worden ontwikkeld die verkennen in hoeverre er vanuit milieuoptiek andere, betere manieren zouden zijn om de opgaven op te lossen. Daarbij kan eventueel onderscheid worden gemaakt naar de twee genoemde schaalniveaus (Brabantbreed en regio-specifieke uitwerking).

In de hoofdlijnennotitie wordt al een aantal dilemma's aangedragen die voor de boven voorgestelde benadering als ingang kunnen dienen. Voorbeelden zijn verdrogingsaanpak-hogere waterstanden versus uitspoeling fosfaat, water conserveren versus wateroverlast, waterberging versus waterkwaliteit in kwetsbare gebieden en scheiden waterstromen in stedelijk gebied versus wateroverlast/kwaliteit grondwater. Ook in beschouwing te nemen voor alternatieven is de afwenteling naar benedenstroomse gebieden, in het bijzonder naar (rijks)water buiten de beschouwde beheergebieden. Een alternatievenontwikkeling past in de lijn van de Provincie (hoofdlijnennotitie) om sterk in te zetten op duurzaamheid.

Vanuit de thema's

De verschillende thema's bevinden zich in verschillende stadia van beleid- en besluitvorming. Over sommige thema's heeft al besluitvorming plaatsgevonden. In het plan-MER zullen de milieueffecten van deze besluiten "evaluatief" in beeld gebracht moeten worden. Niet uit te sluiten is dat deze evaluatie tot heroverweging van een besluit zal leiden, ofwel vanuit de integrale benadering van de thema's, ofwel vanwege randvoorwaarden die volgen uit bijvoorbeeld Natura 2000 of de KRW (zie ook § 2.2). In die gevallen waar continuering van huidig beleid vanuit milieugronden minder voor de hand ligt, kan het inzichtelijk zijn om op het bewuste vlak alternatieven te ontwikkelen, waarmee helder wordt wat een koerswijziging voor het milieu zou kunnen betekenen.

Voor thema's waarover nog geen besluitvorming heeft plaatsgevonden zullen in het plan-MER één of meer alternatieven worden ontwikkeld. Bij voorkeur leidt de plan-m.e.r.-procedure tot een afweging en een keuze tussen deze alternatieven, die vervolgens via het WHP of de WBP's wordt vastgelegd. Gezien de tijdsdruk⁷ op het planproces en de complexiteit van sommige thema's zal dit waarschijnlijk niet in alle gevallen mogelijk zijn. In dergelijke gevallen adviseert de Commissie om in elk geval de dilemma's en de onderzoeksopgave voor de komende periode in beeld te brengen.

⁷ De tijdsplanning van het Nationaal Waterplan is medebepalend voor de tijdsplanning van het WHP en de WBP's. Het planproces moet eind 2008 zijn afgerond.

4. THEMA'S EN BEOORDELINGSKADER PLAN-MER

4.1 Algemeen

In het MER moeten de milieugevolgen van de relevante thema's en de alternatieven hiervoor in kaart worden gebracht. De huidige situatie inclusief autonome ontwikkeling geldt daarbij als referentie. De Commissie adviseert voor een goede vergelijking van alternatieven om rekening te houden met de volgende algemene aandachtspunten:

- Het detailniveau van de beschrijving moet aangepast worden aan het detailniveau van het plan en de concreetheid van de beleidsuitspraak. Met name effecten van plannen die niet in latere procedures uitgewerkt zullen worden, moeten in het MER aan de orde komen. Gezien het strategische karakter van de plannen kunnen de effectbepalingen naast kwantitatief, in ieder geval deels ook kwalitatief ingevuld worden. Het is wel belangrijk om bij mogelijke optredende effecten op Natura 2000-gebieden te bezien of in het kader van de eventuele passende beoordeling een meer kwantitatieve beschrijving noodzakelijk is.
- Construeer op basis van alle subcriteria een beknopte lijst van geclusterde criteria of geef een beschouwing over de gewichten.
- Geef een indicatie van de robuustheid en flexibiliteit van de verschillende alternatieven. Hiermee worden de keuzemogelijkheden en hun consequenties voor bestuurders en burgers inzichtelijker gemaakt.

Bij de afweging tussen alternatieven is het van belang dat de alternatieven op hetzelfde abstractieniveau worden beschreven. Als de vergeleken alternatieven niet hetzelfde uitwerkingsniveau hebben, dient de alternatievenvergelijking in ieder geval vergezeld te gaan van een heldere toelichting.

4.2 Thema's en beoordelingskader WHP en WBP's

In de notitie reikwijdte en detailniveau is aangegeven dat de te onderzoeken effecten moeten aansluiten bij de te verwachten effecten, het abstractieniveau van WHP en WBP's, de relevantie van effecten voor de te maken bestuurlijke keuzes en het onderscheidend vermogen tussen alternatieven. Omdat het abstractieniveau van WHP en WBP's verschilt, is ingestoken op een daarop toespitste effectbeschrijving.

Voor het WHP worden daarvoor de effecten van het bereik van de doelen voor diverse functies/waarden getoetst, waarbij gebruik gemaakt kan worden van de in de notitie reikwijdte en detailniveau genoemde Telos driehoek. Voor de WBP's wordt getoetst in welke mate de maatregeltypen voor de periode 2010-2015 bijdragen aan het bereik van de doelen uit het WHP. Daarnaast worden de effecten van de maatregeltypen/het doelbereik tot 2015 op de diverse functies/waarden getoetst. De Natura 2000-gebieden hebben nog een bijzondere positie in de effectbepaling (zie § 4.3).

De Commissie kan zich op hoofdlijnen vinden in deze aanpak. In aanvulling op hetgeen in de notitie reikwijdte en detailniveau is opgenomen, enkele aandachtspunten:

- Volledigheid beleidsaspecten water. Er dient goed bekeken te worden of alle relevante beleidsthema's voor water de revue passeren en er dient duidelijk gemaakt te worden waarom het ene onderwerp wel in het plan-MER is meegenomen en het andere onderwerp niet (mocht dit laatste het

geval zijn). Nu is de volledigheid in ieder geval niet duidelijk. Waar zit bijvoorbeeld de drinkwatervoorziening c.q. grondwaterbeheer, omgaan met droogte (verdringingsreeks), baggerbeheer (sanering, onderhoud en kwaliteit) en omgaan met calamiteiten (wateroverlast en alle andere aspecten).

- Beschrijf de (externe) effecten van de dossiers afzonderlijk en in samenhang per waterschapsgebied/ WBP aan de hand van het beoordelingskader in tabel 4.2 notitie reikwijdte en detailniveau. Geef daarbij ook aandacht aan onderlinge interacties/afwentelingen tussen verschillende dossiers/doelen en (waar relevant) ruimtelijke systemen (bijvoorbeeld boven- en benedenstrooms, grensoverschrijdend). Mogelijk is dit aspect in de gebiedsprocessen onderbelicht gebleven.
- Neem in het thema “kosten” ook de “baten” mee.

4.3 Toetsing Natura 2000-gebieden

Indien negatieve gevolgen op Natura 2000-gebieden als gevolg van activiteiten waarvoor de waterplannen het kader vormen niet kunnen worden uitgesloten, zal een passende beoordeling opgesteld moeten worden. Dit geldt ook voor voortzetting van bestaand beleid dat in het kader van de waterplannen opnieuw wordt vastgesteld. Met name voor sense of urgency gebieden moet worden nagegaan of op basis van de kaderstelling in de waterplannen voldaan kan worden aan de watervereisten binnen de daarvoor gestelde termijn (2015)⁴.

Indien een passende beoordeling aan de orde is dient deze te worden opgenomen in het MER. Bij de beoordeling of er significante gevolgen zijn moeten ook cumulatieve gevolgen tengevolge van andere activiteiten worden betrokken, waaronder bestaand gebruik. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat significante gevolgen niet kunnen worden uitgesloten, dan dient de zogenaamde ADC-toets⁸ doorlopen te worden. Dit geldt ook voor de gevallen waarin blijkt dat niet binnen de gestelde termijn aan de watervereisten voor sense of urgency gebieden kan worden voldaan.

5. OVERIGE ADVIEZEN VOOR HET MER

Gebruik het plan-MER om de kennis en inzichten die in de voorgaande fasen zijn verzameld inzichtelijk samen te vatten. Omdat het plan-MER twee verschillende typen besluitvorming (bij provincie en bij waterschappen) dient te ondersteunen, dient de presentatie van het MER ook voor meerdere doelgroepen geschikt te zijn, met daarbij een helder onderscheid tussen alternatieven/ effecten bij de verschillende planfiguren.

Het verdient aanbeveling om de hoofdtekst van het MER beknopt en overzichtelijk te houden en onderbouwingen in bijlagen op te nemen. Daarnaast is het belangrijk om een zelfstandig leesbare publieksvriendelijke samenvatting te maken waarin de belangrijkste keuzemogelijkheden en de afweging hiervan helder worden gepresenteerd. Maak hierbij gebruik van een duidelijke overzichtstabel en recent, goed leesbaar kaartmateriaal (met legenda), dat de

⁸ Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Nbw respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling?
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
- C: welke Compenserende maatregelen zullen dan getroffen worden om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

teksten inzichtelijk maakt en verduidelijkt. Neem tenminste één kaart op met daarop alle gebruikte topografische aanduidingen.

Het op te stellen toetsingskader zal toegepast worden om sturing te geven aan planuitwerkingen die in de toekomst plaats zullen vinden en te bekijken of deze voldoen aan de randvoorwaarden. Het verdient aanbeveling om in het MER aan te geven hoe de effectiviteit van dit toetsingskader geëvalueerd zal worden.

Het MER moet duidelijk maken welke leemten in kennis er zijn ten aanzien van milieu-informatie en welke consequenties deze hebben voor het besluit.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant en de dagelijkse besturen van Waterschap Aa en Maas, Waterschap Brabantse Delta en Waterschap De Dommel

Bevoegd gezag: Provinciale Staten van de provincie Noord-Brabant (coördinerend) en de algemene besturen van Waterschap Aa en Maas, Waterschap Brabantse Delta en Waterschap De Dommel

Besluit: vaststelling Waterhuishoudingsplan en Waterbeheerplannen

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: mogelijke categorieën zijn C12.1, C18.3, C27.3, D18.4, D19.1

Activiteit: de provincie Noord-Brabant en de waterschappen Aa en Maas, Brabantse Delta en De Dommel werken gezamenlijk aan een nieuw waterhuishoudingsplan respectievelijk waterbeheerplannen. Deze plannen vormen het kader voor het waterbeheer in de provincie Noord-Brabant voor de komende jaren.

Betrokken documenten:

- Notitie Reikwijdte en Detailniveau plan-m.e.r. Waterhuishoudingsplan 2009 en waterbeheerplannen 2009; Arcadis, 29 oktober 2007;
- Hoofdlijnnota Waterhuishoudingsplan 2009, tevens afwegingskader t.b.v. de implementatie van de Kaderrichtlijn Water; provincie Noord-Brabant, januari 2007.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in: het Brabants Dagblad, 27 november 2007

aanvraag advies over reikwijdte en detailniveau: 27 november 2007

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 22 februari 2008

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de notitie reikwijdte en detailniveau als uitgangspunt.

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ir. J.J. Bakker

dr. ir. G. Blom (voorzitter)

drs. M.P. Laeven (werkgroepsecretaris)

drs. H.A.T.M. van Wezel

ir. Th.G.J. Witjes

Advies over de reikwijdte en het detailniveau van het milieueffectrapport Waterhuishoudingsplan en Waterbeheerplannen Noord-Brabant 2009

De provincie Noord-Brabant gaat het waterhuishoudingsplan (WHP) vernieuwen. De Brabantse waterschappen Aa en Maas, De Dommel en Brabantse Delta gaan daarnaast hun waterbeheerplannen (WBP's) actualiseren. Deze plannen moeten invulling geven aan Europees en Rijksbeleid zoals de Kader Richtlijn Water (KRW) en het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW). Omdat de genoemde plannen wettelijk verplicht zijn en omdat ze een kader (kunnen) vormen voor toekomstige milieueffectrapportage (m.e.r.)-plichtige besluiten wordt voor de vaststelling van de waterplannen de plan-m.e.r.-procedure gevolgd.

ISBN: 978-90-421-2308-3